

ทับทิม Pomegranate

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Punica granatum* L. วงศ์ Punicaceae

ลักษณะพืช ไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 2-5 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาอ่อนข้างเรียบ กิ่งและยอดอ่อนเป็นเหลี่ยมมีหนามแหลม ส่วนของลำต้นที่ผลิออกมาใหม่มีสีแดง ปลายกิ่งอ่อนห้อยลู่ลง แตกกิ่งก้านโปร่งยาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรูปหอกกลับ ปลายแหลม ใบยาว 2-9 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร โคนใบสอบ ส่วนที่ค่อนข้างไปทางปลายใบกว้าง ขอบเรียบ ผิวใบหนาและเป็นมัน ใบอ่อนมีสีแดง ดอกออกเป็นช่อหรือเดี่ยว บริเวณปลายยอดหรือง่ามใบ 2-5 ดอก ดอกมีขนาดใหญ่ กลีบดอกสีส้มแดง ร่วงง่าย มี 6 กลีบ ปลายกลีบดอกแยกออกจากกัน รูปดอกคล้ายระฆัง ตรงกลางดอกมีเกสร ดอกตัวผู้จำนวนมาก สีเหลือง เกสรตัวผู้ติดอยู่ที่กลีบเลี้ยง ด้านใน ดอกตัวเมียมี 1 อัน ก้านดอกสั้น กลีบเลี้ยงหนาแข็งโคนกลีบติดกันเป็นหลอด ปลายหลอดจักเป็นฟันเลื่อย และปลายหยักโค้งออก สีส้มแกมเหลือง ผลรูปกลม ขนาด 5-12 เซนติเมตร เปลือกผลหนา ผิวเรียบเกลี้ยง เป็นมัน เมื่อสุกมีสีเหลืองปนน้ำตาลและมีสีแดงฉาบบางๆ เป็นตอนๆ ผลแก่จะแตกอ้าเห็นภายในมีเมล็ดจำนวนมาก และมีเนื้อสีชมพูอ่อน โปร่งแสง มีรสเปรี้ยวอมหวาน ห่อหุ้มเมล็ดไว้ เมล็ดรูปร่างเป็นเหลี่ยมมนๆ อัดกันแน่นเต็มผล เมล็ดมีทั้งชนิดสีแดง ชมพู และสีเหลืองซีด ออกดอกและติดผลราวเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม⁽¹⁾

ส่วนที่ใช้ เปลือกผล เปลือกต้น

สารสำคัญ อัลคาลอยด์ แทนนิน

สรรพคุณ ใช้แก้ท้องเสีย เป็นยาฝาดสมาน ช่วยสมานแผล

ตำรายาไทย เปลือกผล แก้ท้องเสีย แก้บิด ปิดธาตุ แก้แผลพุพองเน่าเปื่อย ห้ามเลือด แก้ตกขาว แก้หิด กลาก ผาดสมาน สมานแผล ขับพยาธิ ฝนน้ำทาแก้ น้ำกัดเท้า **ราก** ขับพยาธิเส้นด้าย ไล่เดือน ตัวตืด แก้กามโรค แก้เจ็บในคอ ผาดสมาน เมล็ด แก้โรคลักปิดลักเปิด บำรุงกระเพาะอาหาร ทำให้เจริญอาหาร แก้ปวดกระเพาะอาหาร แก้จุกแน่นอาหารไม่ย่อย แก้ท้องเสีย เปลือกราก แก้อาเจียนเลือด ตกขาว หล่อลื่นลำไส้ ขับพยาธิตัวตืด ไล่เดือน ผาดสมาน แก้ท้องเสีย แก้บิดมูกเลือด แก้ลักปิดลักเปิด เนื้อหุ้มเมล็ด แก้ลักปิดลักเปิด ผลอ่อน ปิดธาตุ สมานแผล แก้บิด แก้ท้องร่วง แก้ปวดแหว บำรุงกำลัง ดอก ใช้แก้หูชั้นในอักเสบ ห้ามเลือด แก้อาเจียนเป็นเลือด แก้เลือดกำเดา แก้บาดแผล **ใบ** ใช้แก้ลำไส้อักเสบเฉียบพลัน แก้ท้องร่วง แก้บิด พอกแผลฟกช้ำ แก้อาเจียน รักษาตาเจ็บ อดกลั้วคอ ชะล้างแผลมีหนองเรื้อรังบนศีรษะ แก้โรคลักปิดลักเปิด ต้นและเปลือกต้น ขับพยาธิไล่เดือน พยาธิตัวตืด แก้ท้องร่วง แก้บิด สมานแผล แก้โรคลักปิดลักเปิด ทั้งห้า (ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล) ขับพยาธิเส้นด้าย และตัวตืด สมานแผล แก้บิดมูกเลือด แก้ท้องร่วง ท้องเสีย⁽¹⁾

ข้อมูลเพิ่มเติม

การศึกษาทางเภสัชวิทยา:

ฤทธิ์ต้านอาการท้องร่วง สารสกัดจากเปลือกผลทับทิม มีค่าความเข้มข้นต่ำสุดที่สามารถยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กส่วนปลายสิ่งเหนียวน้ำ สรุปได้ว่าสารสกัดจากผลทับทิมทำให้ลำไส้เล็กหดตัวลดลง มีผลให้จำนวนครั้งของการถ่ายอุจจาระ และอาการปวดมวนท้องลดลง เมื่อมีอาการท้องร่วงได้⁽²⁾

เอกสารอ้างอิง:

1. Faculty of Pharmaceutical Sciences Ubon Ratchathani University. *Punica granatum* L. [Internet]. <http://www.thaicrudedrug.com/main.php?action=viewpage&pid=176>
2. Airarat W, Kukongviriyapan V, Sattayasai J. A study of antidiarrheal effects of Guava Leaf (*Psidium guajava* L.) and Pomegranate fruit bark (*Punica granatum* L.) in experimental animals. *Srinagarind Med J.* 2000;15(1):3-11.